

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2980

Vragen van het lid **De Mos** (PVV) aan de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over *het artikel «CO₂-opslag helpt klimaat niet»* (ingezonden 20 juni 2012).

Antwoord van minister **Verhagen** (Economische Zaken, Landbouw en Innovatie) (ontvangen 9 juli 2012).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «CO₂-opslag helpt klimaat niet»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Is het waar dat de regering in 2011 een bedrag van € 81,2 miljoen voor CCS (Carbon Capture and Storage) had gereserveerd? Zo ja, hoeveel van dit bedrag is ook daadwerkelijk uitgegeven en hoeveel is er lopende dit jaar en/of komend jaar terug te halen?

Antwoord 2

In het jaarverslag van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over het jaar 2011 (TK, 2011–2012, 33 240 XIII, nr. 1) zijn in de tabel Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 doelmatige en duurzame energiehuishouding (pag. 63) het begrotings- resp. realisatiebedrag voor de uitgaven aan Carbon Capture and Storage vermeld. De vastgestelde begroting en de realisatie over 2011 bedroegen resp. € 67,5 mln en € 12,5 mln. Het verschil tussen begroting en realisatie is ontstaan, doordat een groot deel van de geplande uitgaven 2011 voor het Carbon Capture Storage ROAD-project zijn vertraagd als gevolg van later aangaan van grote contracten. De voor 2011 geplande uitgaven van € 56 mln zijn daarom bij eerste supplettoire begroting doorgeschoven naar 2012 en 2013.

Het in de vraag genoemde bedrag ad. € 81,2 mln betreft de geraamde uitgaven voor 2012. Dit bedrag heeft betrekking op een reeds in 2010 aangegane verplichting voor het ROAD-project en een in 2010 aangegane juridische verplichting voor het CCS R&D-programma CATO-2 en zijn derhalve niet terug te halen.

¹ Volkskrant 19 juni 2012.

Vraag 3

Deelt u de mening dat de waarschuwing die Mark Zoback (adviseur van energieminister en Nobellaureaat Steven Chu) en Steven Gorelick (hydroloog) afgeven niet onopgemerkt moet blijven en serieus moet worden behandeld? Zo ja, wat voor gevolgen heeft dit dan voor het eerder genoemde CCS-project?

Antwoord 3

Door het brede Nederlandse onderzoeksprogramma voor CO₂-afvang, transport en opslag (CATO-2) is dit onderzoek bestudeerd. Voor een wetenschappelijke reactie wil ik verwijzen naar de reactie vanuit CATO-2 op het genoemde onderzoek².

Samengevat blijkt dat de conclusies van het onderzoek genuanceerd dienen te worden, zeker voor de Nederlandse context. Ondermeer is in Nederland opslag in aquifers niet voorzien. Hier zal het opslag in gedepleteerde gasvelden betreffen. Opslag in gasvelden creëert geen druk boven de druk die zich oorspronkelijk in het gasveld bevond en leidt daarom niet tot de seismische risico's die in het Volkskrant-artikel genoemd worden.

Ten aanzien van de verwachting dat er onvoldoende ruimte zou zijn voor CO₂-opslag wil ik verwijzen naar het onderzoek van Gasunie en Energiebeheer Nederland uit 2010³ wat concludeerde dat er tot 2050 voldoende opslagcapaciteit beschikbaar is. Op grond van dit onderzoek heb ik uw Kamer begin 2011 geïnformeerd⁴ dat voor Nederland lege gasvelden als opslaglocaties onder zee voorlopig voldoende ruimte bieden voor CO₂-opslag.

² De CATO2-reactie is te vinden met deze internetlink: http://www.co2-cato.nl/dynamics/modules/SFIL0200/view.php?fil_id=152

³ U aangeboden bij brief d.d. 24 juni 2010 (TK 2009–2010, 31 209, nr. 121).

⁴ Brief dd 14 februari 2011 (TK 2010–2011, 31 510, nr. 44).